

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

ประเทศไทยควรจะมีการแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงระบบการให้เงินอุดหนุน
แก่พรรคการเมืองอย่างไรเพื่อพัฒนาพรรคการเมืองไทย

การอุดหนุนเงินให้แก่พรรคการเมืองโดยรัฐเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นหลังจากการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และการประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541 เป็นต้นมา เนื่องจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการสนับสนุนทางการเงินให้ พรรคการเมืองโดยรัฐมาใช้ในประเทศไทยเป็นครั้งแรก เพื่อเป็นการสนับสนุนพรรคการเมืองให้มีเงินทุนในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ได้ด้วยตนเอง และสามารถที่จะพัฒนาเป็นสถาบันทางการเมือง ที่เข้มแข็งได้โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งเงินทุนจากกลุ่มนายทุนหรือกลุ่มผลประโยชน์เพียงอย่างเดียว

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช. 2540 มาตรา 328 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541 มาตรา 8 กำหนดว่าบุคคลตั้งแต่ 15 คน ขึ้นไปสามารถรวมตัวกันเพื่อจัดตั้งพรรคการเมืองได้ บทบัญญัตินี้แสดงให้เห็นว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยเน้นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง การรวมตัวกันของบุคคลเพียง 15 คน โดยมีวัตถุประสงค์ทางการเมืองก็สามารถจัดตั้งพรรคการเมืองได้ แต่ในขณะเดียวกันการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจำเป็นต้องมีพรรคการเมืองที่เข้มแข็ง กฎหมายจึงกำหนดให้พรรคการเมืองต้องมีฐานที่กว้างขึ้น โดยบัญญัติให้ภายใน 180 วันหลังจากนายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับจดทะเบียนจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองต้องดำเนินการหาสมาชิกให้มีสมาชิกอย่างน้อยตั้งแต่ 5,000 คน ขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาค ตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนพรรคการเมืองประกาศกำหนด และ มีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา

ดังนั้น เพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินการพรรคการเมืองและสร้างเจตนารมณ์ในทางการเมืองได้ด้วยความเรียบร้อย จึงได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 328 (4) และ (5) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2541 หมวด 3 ส่วนที่ 2 การสนับสนุนพรรคการเมืองโดยรัฐ มาตรา 56 ถึง

มาตรา 64 ได้กำหนดให้มี “กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง” ขึ้น เพื่อใช้เป็นทุนหมุนเวียนและใช้จ่ายในการสนับสนุนพรรคการเมือง และดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวกับพรรคการเมืองโดยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมืองประกอบไปด้วยหลักเกณฑ์ 4 ประการคือ 1) เกณฑ์การจัดสรรตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมือง 2) เกณฑ์การจัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อที่พรรคการเมืองได้รับ 3) เกณฑ์การจัดสรรตามจำนวนสมาชิกพรรคการเมือง และ 4) เกณฑ์เกณฑ์การจัดสรรตามจำนวนสาขาพรรคการเมือง

จากการนำหลักเกณฑ์ 4 ประการดังกล่าวมาใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดสรรเงินอุดหนุนให้กับพรรคการเมืองนั้น ทำให้เกิดปัญหาที่ตามมา กล่าวคือ พรรคการเมืองระดมสมาชิกเพิ่มมากขึ้นในเชิงปริมาณมากกว่าในเชิงคุณภาพ และมีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองโดยไม่ถูกต้องโดยไม่ดำเนินกิจการทางเมือง มีเป้าหมายเพียงเพื่อที่จะนำหลักเกณฑ์การจัดสรรดังกล่าวมาขอรับเงินอุดหนุน เพราะพรรคการเมืองต้องการเงินอุดหนุนจำนวนมากจากรัฐเป็นทุนในการหาเสียงเลือกตั้งเพื่อให้สมาชิกพรรคของตนได้รับเลือกตั้งจำนวนมาก เพื่อจัดตั้งเป็นรัฐบาลประกอบกับโครงสร้างกำหนดพรรคการเมืองของไทย เป็นโครงสร้างที่ยอมรับสภาพของพรรคการเมืองว่าเป็นนิติบุคคลตามกฎหมายมหาชน พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์สาธารณะ ซึ่งจะต้องได้รับการกำหนดรับรอง และมีการวางหลักเกณฑ์ให้มีภารกิจหน้าที่เสมือนเป็นบริการสาธารณะอย่างหนึ่งของรัฐ การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจึงเป็นสิ่งที่ยอมรับกันว่า สามารถกระทำได้ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมาย¹ และจากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับการให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองโดยรัฐของต่างประเทศ 4 ประเทศ ได้แก่ เยอรมัน ฝรั่งเศส อังกฤษ และญี่ปุ่น เพื่อนำมาพิจารณาปรับใช้ในประเทศไทยแล้ว ปรากฏว่า ทั้ง 4 ประเทศ ไม่ได้ใช้เกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนตามจำนวนสมาชิกพรรคการเมือง และเกณฑ์การจัดสรรตามจำนวนสาขาพรรคการเมืองมาเป็นเกณฑ์ในการคำนวณเงินอุดหนุน แต่อย่างใด และพบว่าเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมืองของไทยยังไม่เหมาะสม รวมทั้งได้ค้นพบปัญหาที่สำคัญจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ กล่าวคือ

¹อุดม รัฐอมฤต, การให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองในต่างประเทศ, ศูนย์ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, น. 64.

ก. การให้เงินอุดหนุนพรรคการเมืองโดยรัฐไม่อาจป้องกันไม่ให้นักการเมืองที่มีอำนาจทางการเงินสูงเข้ามามีอิทธิพลทางการเมืองได้ เพราะเงินเป็นปัจจัยที่ขาดให้ได้รับการเลือกตั้งเส้นทางการเข้าสู่อำนาจรัฐตามแนวทางของรัฐธรรมนูญคงหนีไม่พ้นการมีพรรคการเมืองและพรรคการเมืองจะต้องส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้ง เมื่อได้รับเลือกตั้งเป็นเสียงข้างมากก็ได้ขึ้นเป็นผู้ปกครองประเทศ ซึ่งจากอดีตที่ผ่านมา 5-6 ปี ย่อมเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าทุนหรือตัวแทนของทุนได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนของประชาชนด้วยจำนวนค่อนข้างมาก

แต่อย่างไรก็ตามหากรัฐให้เงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองมากพอจะสามารถจำกัดบทบาทของนายทุนหรือผู้บริจากรายใหญ่ได้พอสมควรอย่างน้อยพรรคการเมืองก็ได้เงินอุดหนุนจากรัฐส่วนหนึ่ง โดยไม่ต้องพึ่งเงินบริจากรายใหญ่หรือนายทุนรายใหญ่ทั้งหมดซึ่งจะทำให้หลักความเสมอภาคทางโอกาสของประชาชนและบทบาทหน้าที่ของพรรคการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้รับการประกัน ทั้งยังเป็นการสร้างความเสมอภาคให้กับพรรคการเมือง เพราะพรรคการเมืองขนาดเล็กหรือพรรคการเมืองที่ดั่งขึ้นใหม่ย่อมยากที่จะได้รับเงิน “บริจาค” จาคนายทุนรายใหญ่ซึ่งทั้งหมด แต่ถ้ารัฐให้เงินอุดหนุนทั้งหมดแก่พรรคการเมือง หรือให้เงินอุดหนุนมากจนเกินไปจะทำให้พรรคละเลยการหาความสนับสนุนจากประชาชน ซึ่งจะทำให้พรรคการเมืองขาดรากฐานจากประชาชน รัฐจึงควรให้เงินอุดหนุนเพียงส่วนหนึ่ง ผสมผสานกับการให้พรรคหาเงินเองด้วย เพื่อให้พรรคการเมืองไม่ขึ้นทั้งกับรัฐและกับนายทุน เพื่อประกันเสรีภาพและความเสมอภาคให้กับพรรคการเมือง และทำหน้าที่ตัวกลางในกระบวนการสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชนได้อย่างแท้จริง

ดังนั้นการให้รัฐจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมืองนั้น คงบรรเทาปัญหาที่มีนักการเมืองที่มีอำนาจทางการเงินสูงเข้ามามีอิทธิพลทางการเมืองได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น

ข. ความจำเป็นในการให้เงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองอาจกล่าวได้ว่า รัฐควรให้การอุดหนุนเงินแก่พรรคการเมืองต่อไป เพราะโดยวัตถุประสงค์หลักของการให้เงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองก็เพื่อให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจการของพรรคได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยกลุ่มอิทธิพลต่าง ๆ ภายใต้เงื่อนไขที่มีความโปร่งใสในรายรับรายจ่ายของพรรคการเมืองและมีการควบคุมการใช้จ่ายเงินในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้การหาเสียงเลือกตั้งเป็นการแข่งขันทางด้านนโยบาย มิใช่การแข่งขันกันซื้อเสียงอันจะทำให้การใช้จ่ายของพรรคในส่วนนี้อยู่ในขอบเขตที่พอสมควร การให้เงินอุดหนุนจากรัฐแก่พรรคการเมืองจะทำให้พรรคการเมืองสามารถดำเนินกิจกรรมของสาขาพรรคได้ หรืออาจกล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า การให้เงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองนั้น มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อปลดปล่อยพันธนาการของพรรคการเมือง

จากนายทุนหรือองค์กรที่ให้การสนับสนุน กล่าวคือ จะเน้นในเรื่องความเป็นอิสระของพรรคการเมือง (Principle of Independence) ลดปัญหาอุปสรรคอันเป็นผลมาจากสายสัมพันธ์ของพรรคการเมือง กับกลุ่มผลประโยชน์ที่อยู่เบื้องหลัง และยังเป็นกรให้โอกาสอันเท่าเทียมกัน (Principle of Equal Opportunity) กับพรรคการเมืองและสมาชิกต่าง ๆ ดังนั้น หากรัฐไม่ให้การสนับสนุนแล้ว พรรคการเมืองอาจจะไม่สามารถดำรงอยู่ได้ไม่ว่าจะเป็นพรรคการเมืองขนาดใหญ่หรือพรรคการเมืองขนาดเล็ก เนื่องจากขาดปัจจัยทางการเงินที่เพียงพอที่จะสนับสนุนในการดำเนินกิจการทางการเมืองและการสร้างเจตนารมณ์ทางการเมืองต่อไปได้ แต่อาจจะมีอยู่บ้างที่พรรคการเมืองขนาดเล็กเสียเปรียบในการได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ หากใช้หลักเกณฑ์ในการจัดสรรเงินอุดหนุนที่ใช้อยู่ในปัจจุบันและเพื่อเป็นการสร้างโอกาสทางการเมืองให้แก่พรรคการเมืองในการพัฒนาพรรคให้มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

ดังนั้น หากรัฐยังมีความจำเป็นต้องให้เงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองต่อไปแล้ว นั้น ผู้จัดทำวิทยานิพนธ์จึงขอเสนอให้ยกเลิกหลักเกณฑ์และวิธีการสนับสนุนเกี่ยวกับการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมืองที่มีความยุ่งยากซับซ้อนทั้งหมด โดยเฉพาะหลักเกณฑ์ที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่ พรรคการเมือง 4 ประการ ประกอบด้วย 1) เกณฑ์การจัดสรรตามจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมือง 2) เกณฑ์การจัดสรรตามจำนวนคะแนนเสียงจากบัญชีรายชื่อของพรรคการเมือง 3) เกณฑ์การจัดสรรตามจำนวนสมาชิกพรรคการเมือง และ 4) เกณฑ์การจัดสรรตามจำนวนสาขาพรรคการเมือง โดยให้นำหลักเกณฑ์และวิธีการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมืองของระบบเยอรมันมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลงระบบการจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมือง ซึ่งได้แก่

1. พรรคการเมืองที่มีสิทธิจะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐควรจะต้องเป็นพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้ง แต่ของประเทศไทยจัดสรรเงินอุดหนุนให้กับทุกพรรคที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดทะเบียนจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง พรรคการเมืองก็สามารถได้รับเงินอุดหนุนแล้ว

นอกจากพรรคการเมืองควรจะต้องส่งสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งแล้วจึงจะมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐแล้ว ควรที่จะต้องมีเกณฑ์คะแนนเสียงขั้นต่ำ ในส่วนของเยอรมันกำหนดว่า พรรคการเมืองที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐจะต้องได้คะแนนเสียงขั้นต่ำตามที่กฎหมายพรรคการเมืองกำหนดไว้ เหตุผลคือ พรรคที่ควรจะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐจะต้องได้รับการสนับสนุนจากประชาชนพอสมควร โดยกำหนดเป็นเกณฑ์คะแนนเสียงขั้นต่ำไว้ เกณฑ์ขั้นต่ำนี้จะต้องไม่สูงเกินไปจนพรรคขนาดเล็กถูกตัดโอกาส แต่ก็ต้องไม่ต่ำจนเกินไปจนเสียหลักการว่าพรรคที่จะได้รับ

เงินจากรัฐต้องมีฐานสนับสนุนจากประชาชนพอสมควร ซึ่งประเทศเยอรมันกำหนดไว้ที่ 0.5% ของคะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อในระดับสหพันธรัฐ หรือ 1% ในระดับมลรัฐ (มาตรา 18 ววรรค 4 กฎหมายพรรคการเมืองเยอรมัน) ของประเทศไทยอาจเดินตามแนวของประเทศเยอรมัน โดยกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำไว้ 0.5% ของคะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อ (Party list) หรือหากไม่ส่งสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ (Party list) อาจเป็น 0.5% ของคะแนนเสียงแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

สำหรับพรรคการเมืองที่ไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5% แต่ถ้าได้คะแนนเสียง 100,000 คะแนนขึ้นไป ผู้จัดทำวิทยานิพนธ์ขอเสนอว่าควรจะมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนได้เช่นกัน

2. ให้พรรคการเมืองที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำตามข้อ 1. แล้วได้เงินอุดหนุนตามจำนวนคะแนนเสียงที่ได้ ผู้จัดทำวิทยานิพนธ์เสนอให้คะแนนเสียงละ 5 บาทต่อปี ซึ่งจากการรวบรวมข้อมูลคะแนนเสียงของพรรคการเมืองต่าง ๆ ที่ได้รับเลือกตั้งทั่วไป เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 และวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 มาเป็นตัวอย่างในการคำนวณหาเกณฑ์การจัดสรรในการอุดหนุนเงินให้แก่พรรคการเมือง (โปรดดูตารางที่ 7,8) โดยใช้สูตรการคำนวณดังนี้

2.1 พรรคการเมืองที่ได้คะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อขั้นต่ำตั้งแต่ 0.5% เป็นต้นไป

$$\text{สูตรคำนวณ} = \frac{\text{คะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อของแต่ละพรรค}}{\text{คะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อของทุกพรรค}} \times 100$$

2.2 พรรคการเมืองที่ได้คะแนนเสียงแบบแบ่งเขตเลือกตั้งขั้นต่ำตั้งแต่ 0.5% เป็นต้นไป

$$\text{สูตรคำนวณ} = \frac{\text{คะแนนเสียงแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของแต่ละพรรค}}{\text{คะแนนเสียงทั้งหมดแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของทุกพรรค}} \times 100$$

2.3 จำนวนคะแนนเสียง/บาท

$$\text{สูตรคำนวณ} = \frac{\text{วงเงินรวมที่ได้รับการอุดหนุนในแต่ละปี}}{\text{จำนวนคะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งที่ผ่านเกณฑ์ 0.5% รวมกัน}}$$

2.4 วงเงินอุดหนุนที่แต่ละพรรคจะได้รับการจัดสรร

$$\text{สูตรคำนวณ} = \text{จำนวนคะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ที่ผ่านเกณฑ์คะแนนเสียงขั้นต่ำตั้งแต่ 0.5% รวมกัน} \times \text{จำนวนคะแนนเสียงต่อบาท}$$

ตารางที่ 7 ตัวอย่างข้อมูลการคำนวณเงินสนับสนุนพรรคการเมืองตามแผนงานและโครงการ ประจำปี 2544
โดยใช้คะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคที่ผ่านเกณฑ์ 0.5% ของคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศ

ลำดับที่	ชื่อพรรค	แบบบัญชีรายชื่อ (1)		แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (2)		จำนวนคะแนนเสียง ทั้งหมด (1)+(2)	วงเงินที่ได้รับ การอุดหนุน	หมายเหตุ
		จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	คะแนนรวม	252,000,000	
1	ไทยรักไทย	11,634,495	42.15	12,304,212	37.15	23,938,707	111,482,558.499	
2	ประชาธิปัตย์	7,610,789	27.57	7,794,556	23.53	15,405,345	71,742,691.665	
3	ชาติไทย	1,523,807	5.52	2,789,397	8.42	4,313,204	20,086,591.028	
4	ประชากรไทย	339,462	1.22	316,143	0.95	655,605	3,053,152.485	
5	ความหวังใหม่	2,008,948	7.27	3,634,052	10.97	5,634,000	26,237,538.00	
6	เสรีธรรม	807,902	2.92	1,410,138	4.25	2,218,040	10,329,412.28	
7	ไทยประชาธิปไตย	198,853	0.72	347	0.001	198,853	926,058.42	
8	ชาติประชาธิปไตย	197,391	0.71	935	0.002	197,391	919,249.887	
9	ราษฎร	356,831	1.29	1,035,756	3.12	1,392,587	6,485,277.659	
10	อำนาจประชาชน	148,046	0.53	2,017	0.006	148,046	689,450.222	

ตารางที่ 7 ตัวอย่างข้อมูลการคำนวณเงินสนับสนุนพรรคการเมืองตามแผนงานและโครงการ ประจำปี 2544
โดยใช้คะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคที่ผ่านเกณฑ์ 0.5% ของคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อพรรค	แบบบัญชีรายชื่อ (1)		แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (2)		จำนวนคะแนนเสียง ทั้งหมด (1)+(2)	วงเงินที่ได้รับ การอุดหนุน	หมายเหตุ
		จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	คะแนนรวม	252,000,000	
11	กิจสังคม	44,926	0.16	38,813	0.11	83,739	-	พรรคที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 0.5%
12	เอกภาพ	-	-	-	-	-	-	——“——
13	พลังธรรม	68,614	0.24	7,533	0.02	76,147	-	——“——
14	ไท	57,534	0.20	817	0.002	58,351	-	——“——
15	รวมสยาม	-	-	-	-	-	-	——“——
16	ก้าวหน้า	31,466	0.11	961	0.002	32,427	-	——“——
17	สันติภาพ	29,508	0.10	357	0.001	29,865	-	——“——
18	ศรัทธาประชาชน	25,754	0.09	3,667	0.01	29,421	-	——“——
19	แรงงานไทย	29,048	0.10	361	0.001	29,409	-	——“——
20	พลังประชาชน	63,823	0.23	4,177	0.01	68,000	-	——“——
21	เกษตรเสรี	-	-	-	-	-	-	——“——

ตารางที่ 7 ตัวอย่างข้อมูลการคำนวณเงินสนับสนุนพรรคการเมืองตามแผนงานและโครงการ ประจำปี 2544
โดยใช้คะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคที่ผ่านเกณฑ์ 0.5% ของคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อพรรค	แบบบัญชีรายชื่อ (1)		แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (2)		จำนวนคะแนนเสียง ทั้งหมด (1)+(2)	วงเงินที่ได้รับ การอุดหนุน	หมายเหตุ
		จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	คะแนนรวม	252,000,000	
22	เกษตรมหาชน	73,269	0.26	71,475	0.11	144,744	-	พรรคที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 0.5%
23	พลังมหาชน	-	-	-	-	-	-	——“——
24	เสรีไท	-	-	-	-	-	-	——“——
25	กสิกรไทย	55,454	0.20	127	0.00	55,581	-	——“——
26	วิถีไทย	11,847	0.04	646	0.001	12,493	-	——“——
27	ไทยธรรมาธิปไตย	-	-	2,250	0.006	2,250	-	——“——
28	สังคมใหม่	73,105	0.26	2,558	0.007	75,663	-	——“——
29	เสรีประชาธิปไตย	109,784	0.39	12,613	0.03	122,397	-	——“——
30	สังคมไทย	-	-	-	-	-	-	——“——
31	ไทยมั่นคง	-	-	-	-	-	-	——“——
32	ชาวไทย	45,739	0.16	-	-	46,401	-	——“——
33	ชีวิตที่ดีกว่า	46,206	0.16	-	-	46,206	-	——“——

ตารางที่ 7 ตัวอย่างข้อมูลการคำนวณเงินสนับสนุนพรรคการเมืองตามแผนงานและโครงการ ประจำปี 2544
โดยใช้คะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคที่ผ่านเกณฑ์ 0.5% ของคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อพรรค	แบบบัญชีรายชื่อ (1)		แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (2)		จำนวนคะแนนเสียง ทั้งหมด (1)+(2)	วงเงินที่ได้รับ การอุดหนุน	หมายเหตุ
		จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	คะแนนรวม	252,000,000	
34	ไทยช่วยไทย	129,419	0.46	-	-	129,419		พรรคที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 0.5%
35	สยาม	71,480	0.25	475	0.00	71,955	-	_____
36	เกษตรก้าวหน้า	-	-	-	-	-	-	_____
37	สหกรณ์	-	-	-	-	-	-	_____
38	สังคมประชาธิปไตย	32,250	0.11	1,802	0.00	34,052	-	_____
39	เกษตรกร	-	-	-	-	-	-	_____
40	พลังใหม่	-	-	-	-	-	-	_____
41	พิทักษ์ไทย	-	-	-	-	-	-	_____
42	เผ่าไท	19,727	0.07	367	0.00	20,094	-	_____
43	ชาวนาพัฒนาประเทศ	-	-	1,260	0.001	1,260	-	_____
44	พลังเกษตรกร	-	-	954	0.001	954	-	_____
รวม		27,600,953	100.00	33,118,268	100.000	55,155,606		

หมายเหตุ

1. คะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อ ผ่านเกณฑ์ 0.5% จำนวน 10 พรรค	}	54,110,417 คะแนน
คะแนนรวม 24,826,163 คะแนน		
2. คะแนนเสียงแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ผ่านเกณฑ์ 0.5% จำนวน 7 พรรค		
คะแนนรวม 29,284,254 คะแนน		

$$3. \text{จำนวนคะแนนเสียง / บาท} = \frac{\text{วงเงินที่ได้รับการอุดหนุน}}{\text{จำนวนคะแนนเสียง}} = \frac{252,000,000}{54,110,417} = 4.657 \text{ บาท}$$

(1+ 2)

(พรรคที่ผ่านเกณฑ์ 0.5%)

สำนักหอสมุด

ตารางที่ 8 ตัวอย่างข้อมูลการคำนวณเงินอุดหนุนพรรคการเมืองตามแผนงานและโครงการ ประจำปี 2548

โดยใช้คะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคที่ผ่านเกณฑ์ 0.5% ของคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศ

ลำดับที่	ชื่อพรรค	แบบบัญชีรายชื่อ (1)		แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (2)		จำนวนคะแนนเสียง ทั้งหมด (1)+(2)	วงเงินที่ได้รับ การอุดหนุน	หมายเหตุ
		จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	คะแนนรวม	272,000,000	
1	ไทยรักไทย	18,993,073	61.17	16,523,344	55.71	35,516,417	161,244,553.18	
2	ประชาธิปัตย์	7,210,742	23.22	7,401,631	24.95	14,612,373	66,340,173.42	
3	ชาติไทย	2,061,559	6.63	3,119,473	10.51	5,181,032	23,521,885.28	
4	มหาชน	1,346,631	4.33	2,223,399	7.49	3,570,030	16,207,936.20	
5	พลังเกษตรกร	298,517	0.96	618	0.00	298,517	1,256,756.57	
6	คนขอปลดหนี้	293,487	0.94	166,651	4.94	460,138	2,089,026.52	
7	แรงงาน	162,225	0.52	1,245	0.00	162,225	682,967.25	
8	ชาติประชาธิปไตย	100,203	0.32	9,952	0.03	110,155	-	พรรคที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 0.5%
9	ความหวังใหม่	88,951	0.28	133,935	0.45	222,885	-	——“——
10	แผ่นดินไทย	82,608	0.26	2,247	0.00	84,855	-	——“——

ตารางที่ 8 ตัวอย่างข้อมูลการคำนวณเงินอุดหนุนพรรคการเมืองตามแผนงานและโครงการ ประจำปี 2548
โดยใช้คะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อและแบบแบ่งเขตเลือกตั้งของพรรคที่ผ่านเกณฑ์ 0.5% ของคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศ (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อพรรค	แบบบัญชีรายชื่อ (1)		แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (2)		จำนวนคะแนนเสียง ทั้งหมด (1)+(2)	วงเงินที่ได้รับ การอุดหนุน	หมายเหตุ
		จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	คะแนนรวม	272,000,000	
12	พัฒนาชาติไทย	72,690	0.23	176	0.00	72,866	-	พรรคที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 0.5%
13	ประชาชนไทย	61,540	0.19	29,550	0.09	91,090	-	——“——
14	กิจสังคม	58,721	0.18	22,144	0.07	80,865	-	——“——
15	ไทยช่วยไทย	50,127	0.16	618	0.00	50,745	-	——“——
16	ประชากรไทย	38,324	0.12	7,023	0.02	45,347	-	——“——
17	ธรรมชาติไทย	37,916	0.12	2,694	0.00	40,610	-	——“——
18	พลังประชาชน	26,855	0.08	-	-	26,855	-	——“——
19	รักษารัฐไทย	26,585	0.08	2,942	0.00	29,527	-	——“——
20	กสิกรไทย	24,232	0.07	6,703	0.02	30,935	-	——“——
21	ทางเลือกที่สาม	13,237	0.04	900	0.00	14,137	-	——“——
รวม		31,0480,223.9	100.00	29,657,716	100.00	60,705,939		

หมายเหตุ

1. คะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อ ผ่านเกณฑ์ 0.5% จำนวน 7 พรรค
คะแนนรวม 29,434,498 คะแนน
 2. คะแนนเสียงแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ผ่านเกณฑ์ 0.5% จำนวน 5 พรรค
คะแนนรวม 29,434,498 คะแนน
- } 59,800,732 คะแนน
3. จำนวนคะแนนเสียง/บาท =
$$\frac{\text{วงเงินที่ได้รับการอุดหนุน}}{\text{จำนวนคะแนนเสียง}} = \frac{272,000,000}{59,800,732} = 4.21 \text{ บาท}$$

(1+2)
(พรรคที่ผ่านเกณฑ์ 0.5%)

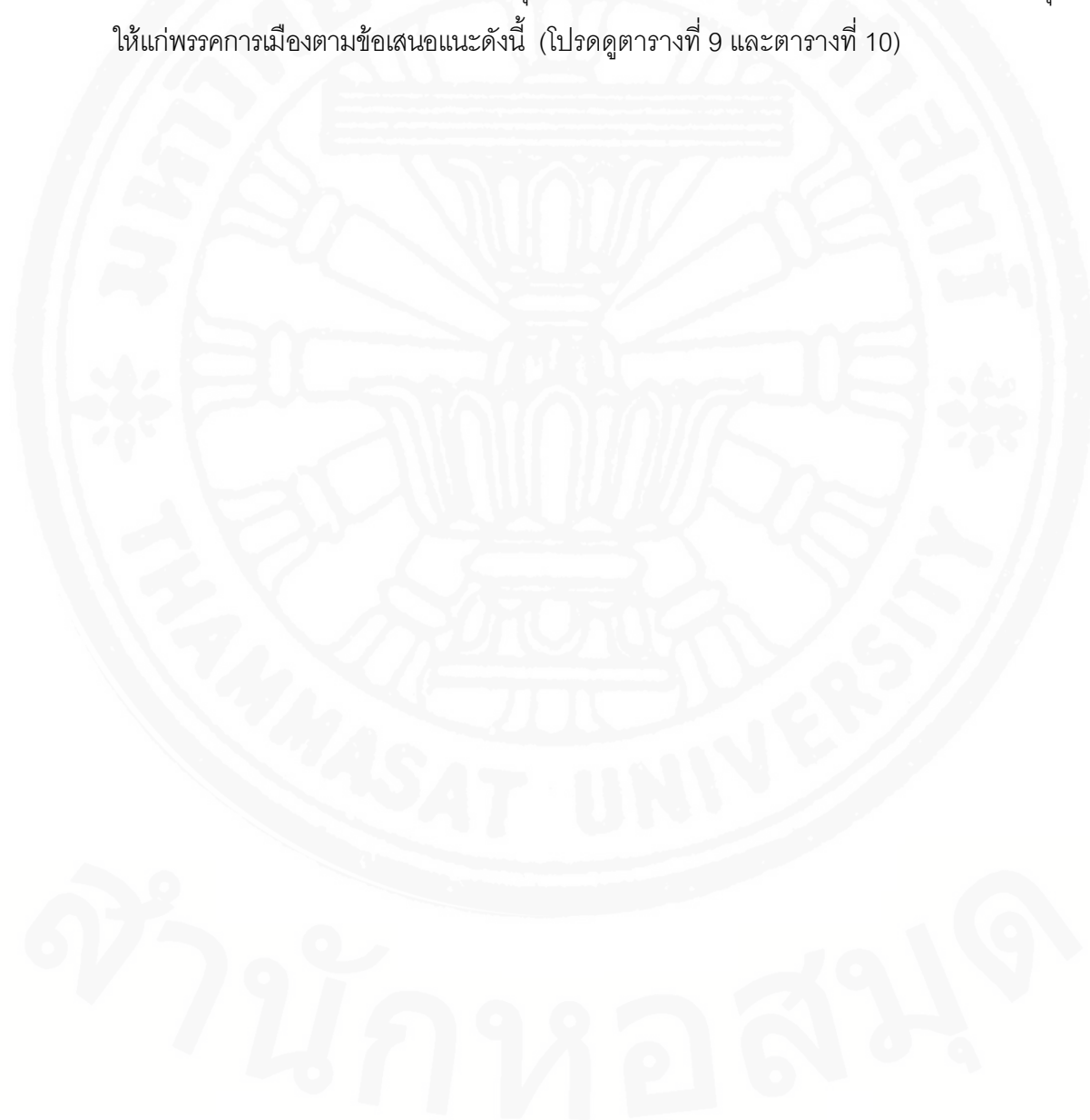
จากตัวอย่างที่นำเสนอมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าการคำนวณเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมือง โดยใช้เกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5% ของคะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อ หรือเกณฑ์คะแนนเสียงขั้นต่ำ 0.5% ของคะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อในการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 และเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2548 มาคำนวณหาจำนวนเงินที่จะอุดหนุนให้แก่พรรคการเมืองแต่ละพรรคนั้น ปรากฏว่า ได้จำนวนคะแนนเสียงต่อบาทคือ

- ในปี 2544 คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ได้อนุมัติวงเงินที่จะสนับสนุนให้แก่พรรคการเมืองไว้ จำนวน 252,000,000 บาท (สองร้อยห้าสิบล้านบาทถ้วน) เมื่อนำมาคำนวณหาจำนวนคะแนนเสียงต่อบาทจะเป็นจำนวนเท่าใด ปรากฏว่าคิดเป็นจำนวนประมาณเสียงละ 4.657 บาท หรือหนึ่งคะแนนเสียงมีค่าเท่ากับ 4.657 บาท

- ในปี 2548 คณะกรรมการการเลือกตั้งโดยคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ได้อนุมัติวงเงินที่จะสนับสนุนให้แก่พรรคการเมืองจำนวน 272,000,000 บาท (สองร้อยเจ็ดสิบล้านบาทถ้วน) เมื่อนำมาคำนวณหาจำนวนคะแนนเสียงต่อบาทจะเป็นจำนวนเสียงละเท่าใดนั้นปรากฏว่า คิดเป็นจำนวนประมาณเสียงละ 4.21 บาท หรือหนึ่งคะแนนเสียงมีค่าเท่ากับ 4.21 บาท

ดังนั้นผู้จัดทำวิทยานิพนธ์ ขอเสนอว่า ในการคำนวณเงินอุดหนุนโดยใช้เกณฑ์คะแนนเสียงขั้นต่ำ 0.5% ของคะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อหรือหากไม่ส่งสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อ อาจเป็น 0.5% ของคะแนนเสียงแบบแบ่งเขตเลือกตั้งมาเป็นเกณฑ์ในการคำนวณเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมือง นั้น มีเหตุผลเช่นเดียวกับข้อ 1 กล่าวคือ พรรคการเมืองที่ควรจะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐจะต้องได้รับการสนับสนุนจากประชาชนพอสมควร โดยกำหนดเป็นเกณฑ์คะแนนเสียงขั้นต่ำไว้ เกณฑ์ขั้นต่ำนี้จะต้องไม่สูงเกินไปจนพรรคการเมืองขนาดเล็กถูกตัดโอกาส แต่ก็ต้องไม่ต่ำจนเกินไป

จนเสียหลักการว่าพรรคที่จะได้เงินอุดหนุนจากรัฐต้องมีฐานสนับสนุนจากประชาชนพอสมควร และมีเห็นว่าวงเงินที่จะอุดหนุนควรจะเป็นตัวเลขจำนวนเต็มที่ไม่มีจุดทศนิยม เพราะในการคำนวณหาจำนวนเงินอุดหนุนที่ใช้ตัวเลขจำนวนเต็มน่าจะสะดวกกว่า ประกอบกับตามตัวอย่างที่ยกมา ในการจัดสรรเงินให้แก่พรรคการเมืองแต่ละพรรค ในปี 2544 และปี 2548 จำนวนคะแนนเสียงต่อบาทก็อยู่ในช่วง ระหว่างวงเงิน 4.21 บาท ถึง 4.657 บาท ดังนั้นผู้จัดทำวิทยานิพนธ์จึงขอเสนอให้คะแนนเสียงละ 5 บาทต่อปี ตามข้อเสนอที่ได้สรุปมาในข้างต้นและขอเสนอตัวอย่างการคำนวณเงินอุดหนุนให้แก่พรรคการเมืองตามข้อเสนอแนะดังนี้ (โปรดดูตารางที่ 9 และตารางที่ 10)

ตารางที่ 9 ตัวอย่างข้อมูลการคำนวณเงินอุดหนุนพรรคการเมืองตามข้อเสนอแนะ (ปี 2544)
 โดยพรรคการเมืองที่ได้คะแนนเสียงผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5% ของคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศ และกรณีจำนวนคะแนนเสียงไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5%
 แต่ได้ 100,000 คะแนน จะมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน โดยสนับสนุนให้ 1 คะแนนเสียง มีค่าเท่ากับ 5 บาท

ลำดับที่	ชื่อพรรค	แบบบัญชีรายชื่อ (1)		แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (2)		จำนวนคะแนนเสียง ทั้งหมด (1)+(2)	วงเงินที่ได้รับ การอุดหนุน	หมายเหตุ
		จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	คะแนนรวม	252,000,000	
1	ไทยรักไทย	11,634,495	42.15	12,304,212	37.15	23,938,707	119,693,535	
2	ประชาธิปัตย์	7,610,789	27.57	7,794,556	23.53	15,405,345	77,026,725	
3	ชาติไทย	1,523,807	5.52	2,789,397	8.42	4,313,204	21,566,020	
4	ประชากรไทย	339,462	1.22	316,143	0.95	655,605	3,278,025	
5	ความหวังใหม่	2,008,948	7.27	3,634,052	10.97	5,634,000	28,170,000	
6	เสรีธรรม	807,902	2.92	1,410,138	4.25	2,218,040	11,090,200	
7	ไทยประชาธิปไตย	198,853	0.72	347	0.001	198,853	994,265	
8	ชาติประชาธิปไตย	197,391	0.71	935	0.002	197,391	986,955	
9	ราษฎร	356,831	1.29	1,035,756	3.12	1,392,587	692,935	

ตารางที่ 9 ตัวอย่างข้อมูลการคำนวณเงินอุดหนุนพรรคการเมืองตามข้อเสนอแนะ (ปี 2544)
 โดยพรรคการเมืองที่ได้คะแนนเสียงผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5% ของคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศ และกรณีจำนวนคะแนนเสียงไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5%
 แต่ได้ 100,000 คะแนน จะมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน โดยสนับสนุนให้ 1 คะแนนเสียง มีค่าเท่ากับ 5 บาท (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อพรรค	แบบบัญชีรายชื่อ (1)		แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (2)		จำนวนคะแนนเสียง ทั้งหมด (1)+(2)	วงเงินที่ได้รับ การอุดหนุน	หมายเหตุ
		จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	คะแนนรวม	252,000,000	
10	อำนาจประชาชน	148,046	0.53	2,017	0.006	148,046	740,230	
11	กิจสังคม	44,926	0.16	38,813	0.11	83,739	-	พรรคที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 0.5% และคะแนนเสียงไม่ถึง 1 แสนคะแนน
12	เอกภาพ	-	-	-	-	-	-	——“——
13	พลังธรรม	68,614	0.24	7,533	0.02	76,147	-	——“——
14	ไท	57,534	0.20	817	0.002	58,351	-	——“——
15	รวมสยาม	-	-	-	-	-	-	——“——
16	ก้าวหน้า	31,466	0.11	961	0.002	32,427	-	——“——
17	สันติภาพ	29,508	0.10	357	0.001	29,865	-	——“——
18	ศรัทธาประชาชน	25,754	0.09	3,667	0.01	29,421	-	——“——

ตารางที่ 9 ตัวอย่างข้อมูลการคำนวณเงินอุดหนุนพรรคการเมืองตามข้อเสนอแนะ (ปี 2544)
 โดยพรรคการเมืองที่ได้คะแนนเสียงผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5% ของคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศ และกรณีจำนวนคะแนนเสียงไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5%
 แต่ได้ 100,000 คะแนน จะมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน โดยสนับสนุนให้ 1 คะแนนเสียง มีค่าเท่ากับ 5 บาท (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อพรรค	แบบบัญชีรายชื่อ (1)		แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (2)		จำนวนคะแนนเสียง ทั้งหมด (1)+(2)	วงเงินที่ได้รับ การอุดหนุน	หมายเหตุ
		จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	คะแนนรวม	252,000,000	
19	แรงงานไทย	29,048	0.10	361	0.001	29,409	-	——“——
20	พลังประชาชน	63,823	0.23	4,177	0.01	68,000	-	——“——
21	เกษตรเสรี	-	-	-	-	-	-	——“——
22	เกษตรมหาชน	73,269	0.26	71,475	0.11	144,744	723,720	พรรคที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 0.5% แต่ได้ 1 แสนคะแนนขึ้นไป
23	พลังมหาชน	-	-	-	-	-	-	พรรคที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 0.5% และได้คะแนนไม่ถึง 1 แสน คะแนน
24	เสรีไท	-	-	-	-	-	-	——“——
25	กสิกรไทย	55,454	0.20	127	0.00	55,581	-	——“——

ตารางที่ 9 ตัวอย่างข้อมูลการคำนวณเงินอุดหนุนพรรคการเมืองตามข้อเสนอแนะ (ปี 2544)
 โดยพรรคการเมืองที่ได้คะแนนเสียงผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5% ของคะแนนเสียงรวมทั้งประเทศ และกรณีจำนวนคะแนนเสียงไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5%
 แต่ได้ 100,000 คะแนน จะมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน โดยสนับสนุนให้ 1 คะแนนเสียง มีค่าเท่ากับ 5 บาท (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อพรรค	แบบบัญชีรายชื่อ (1)		แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (2)		จำนวนคะแนนเสียง ทั้งหมด (1)+(2)	วงเงินที่ได้รับ การอุดหนุน	หมายเหตุ
		จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	คะแนนรวม	252,000,000	
26	วิถีไทย	11,847	0.04	646	0.001	12,493	-	——“——
27	ไทยธรรมาธิปไตย	-	-	2,250	0.006	2,250	-	——“——
28	สังคมใหม่	73,105	0.26	2,558	0.007	75,663	-	——“——
29	เสรีประชาธิปไตย	109,784	0.39	12,613	0.03	122,397	611,985	พรรคที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 0.5% แต่ได้ 1 แสนคะแนนขึ้นไป
30	สังคมไทย	-	-	-	-	-	-	พรรคที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 0.5% และได้คะแนนไม่ถึง 1 แสน คะแนน
31	ไทยมั่นคง	-	-	-	-	-	-	——“——
32	ชาวไทย	45,739	0.16	-	-	46,401	-	——“——

ตารางที่ 9 ตัวอย่างข้อมูลการคำนวณเงินอุดหนุนพรรคการเมืองตามข้อเสนอแนะ (ปี 2544)
 โดยพรรคการเมืองที่ได้คะแนนเสียงผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5% และอาจมีขั้นต่ำเป็นจำนวนคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5%
 แต่ได้ 100,000 คะแนน จะมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน โดยสนับสนุนให้ 1 คะแนนเสียง มีค่าเท่ากับ 5 บาท (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อพรรค	แบบบัญชีรายชื่อ (1)		แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (2)		จำนวนคะแนนเสียง ทั้งหมด (1)+(2)	วงเงินที่ได้รับ การอุดหนุน	หมายเหตุ
		จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	คะแนนรวม	252,000,000	
33	ชีวิตที่ดีกว่า	46,206	0.16	-	-	46,206	-	——“——
34	ไทยช่วยไทย	129,419	0.46	-	-	129,419	647,095	พรรคที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 0.5% แต่ได้ 1 แสนคะแนนขึ้นไป
35	สยาม	71,480	0.25	475	0.00	71,955	-	พรรคที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 0.5% และได้คะแนนไม่ถึง 1 แสน คะแนน
36	เกษตรก้าวหน้า	-	-	-	-	-	-	——“——
37	สหกรณ์	-	-	-	-	-	-	——“——
38	สังคมประชาธิปไตย	32,250	0.11	1,802	0.00	34,052	-	——“——
39	เกษตรกร	-	-	-	-	-	-	——“——

ตารางที่ 9 ตัวอย่างข้อมูลการคำนวณเงินอุดหนุนพรรคการเมืองตามข้อเสนอแนะ (ปี 2544)
 โดยพรรคการเมืองที่ได้คะแนนเสียงผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5% และอาจมีขั้นต่ำเป็นจำนวนคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5%
 แต่ได้ 100,000 คะแนน จะมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน โดยสนับสนุนให้ 1 คะแนนเสียง มีค่าเท่ากับ 5 บาท (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อพรรค	แบบบัญชีรายชื่อ (1)		แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (2)		จำนวนคะแนนเสียง ทั้งหมด (1)+(2)	วงเงินที่ได้รับ การอุดหนุน	หมายเหตุ
		จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	คะแนนรวม	252,000,000	
40	พลังใหม่	-	-	-	-	-	-	——“——
41	พิทักษ์ไทย	-	-	-	-	-	-	——“——
42	เผ่าไท	19,727	0.07	367	0.00	20,094	-	——“——
43	ชวนาพัฒนาประเทศ	-	-	1,260	0.001	1,260	-	——“——
44	พลังเกษตรกร	-	-	954	0.001	954	-	——“——

หมายเหตุ

1. คะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อ ผ่านเกณฑ์ 0.5% จำนวน 10 พรรค
คะแนนรวม 24,826,163 คะแนน
 2. คะแนนเสียงแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ผ่านเกณฑ์ 0.5% จำนวน 7 พรรค
คะแนนรวม 29,284,254 คะแนน
- } 54,110,417 คะแนน
3. จำนวนคะแนนเสียง / บาท ตามข้อเสนอแนะ คือ 1 คะแนนเสียงจะมีค่าเท่ากับ 5 บาท
 4. พรรคที่ได้คะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ 0.5% แต่ได้คะแนน 100,000 คะแนนขึ้นไป ที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน จำนวน 3 พรรค คือ พรรคเกษตรมหาชน พรรคเสรีประชาธิปไตย และพรรคไทยช่วยไทย

จำนวน ๑๐๐๐๐๐๐๐

ตารางที่ 10 ตัวอย่างข้อมูลการคำนวณเงินอุดหนุนพรรคการเมืองตามข้อเสนอแนะ (ปี 2548)
 โดยพรรคการเมืองที่ได้คะแนนเสียงผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5% ของคะแนนรวมทั้งประเทศ และกรณีจำนวนคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5%
 แต่ได้ 100,000 คะแนน จะมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน โดยสนับสนุนให้ 1 คะแนนเสียง มีค่าเท่ากับ 5 บาท

ลำดับที่	ชื่อพรรค	แบบบัญชีรายชื่อ (1)		แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (2)		จำนวนคะแนนเสียง ทั้งหมด (1)+(2)	วงเงินที่ได้รับ การอุดหนุน	หมายเหตุ
		จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	คะแนนรวม	272,000,000	
1	ไทยรักไทย	18,993,073	61.17	16,523,344	55.71	35,516,417	177,582,085	
2	ประชาธิปัตย์	7,210,742	23.22	7,401,631	24.95	14,612,373	73,061,865	
3	ชาติไทย	2,061,559	6.63	3,119,473	10.51	5,181,032	17,850,150	
4	มหาชน	1,346,631	4.33	2,223,399	7.49	3,570,030	17,850,150	
5	พลังเกษตรกร	298,517	0.96	618	0.00	298,517	1,492,585	
6	คนขอปลดหนี้	293,487	0.94	166,651	4.94	460,138	2,300,690	
7	แรงงาน	162,225	0.52	1,245	0.00	162,225	811,125	

ตารางที่ 10 ตัวอย่างข้อมูลการคำนวณเงินอุดหนุนพรรคการเมืองตามข้อเสนอแนะ (ปี 2548)
 โดยพรรคการเมืองที่ได้คะแนนเสียงผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5% และอาจมีขั้นต่ำเป็นจำนวนคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5%
 แต่ได้ 100,000 คะแนน จะมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน โดยสนับสนุนให้ 1 คะแนนเสียง มีค่าเท่ากับ 5 บาท (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อพรรค	แบบบัญชีรายชื่อ (1)		แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (2)		จำนวนคะแนนเสียง ทั้งหมด (1)+(2)	วงเงินที่ได้รับ การอุดหนุน	หมายเหตุ
		จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	คะแนนรวม	272,000,000	
8	ชาติประชาธิปไตย	100,203	0.32	9,952	0.03	110,155	550,775	พรรคที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 0.5% แต่ได้ 1 แสนคะแนน ขึ้นไป
9	ความหวังใหม่	88,951	0.28	133,935	0.45	222,885	1,114,425	——“——
10	แผ่นดินไทย	82,608	0.26	2,247	0.00	84,855	-	พรรคที่ไม่ผ่านเกณฑ์ 0.5% และได้คะแนนไม่ถึง 1 แสน คะแนน
11	พัฒนาชาติไทย	72,690	0.23	176	0.00	72,866	-	——“——
12	ประชาชนไทย	61,540	0.19	29,550	0.09	91,090	-	——“——
13	กิจสังคม	58,721	0.18	22,144	0.07	80,865	-	——“——
14	ไทยช่วยไทย	50,127	0.16	618	0.00	50,745	-	——“——

ตารางที่ 10 ตัวอย่างข้อมูลการคำนวณเงินอุดหนุนพรรคการเมืองตามข้อเสนอแนะ (ปี 2548)
 โดยพรรคการเมืองที่ได้คะแนนเสียงผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5% และอาจมีขั้นต่ำเป็นจำนวนคะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5%
 แต่ได้ 100,000 คะแนน จะมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน โดยสนับสนุนให้ 1 คะแนนเสียง มีค่าเท่ากับ 5 บาท (ต่อ)

ลำดับที่	ชื่อพรรค	แบบบัญชีรายชื่อ (1)		แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง (2)		จำนวนคะแนนเสียง ทั้งหมด (1)+(2)	วงเงินที่ได้รับ การอุดหนุน	หมายเหตุ
		จำนวนคะแนนเสียง	ร้อยละ (%)	จำนวนคะแนน เสียง	ร้อยละ (%)	คะแนนรวม	272,000,000	
15	ประชากรไทย	38,324	0.12	7,023	0.02	45,347	-	——“——
16	ธรรมชาติไทย	37,916	0.12	2,694	0.00	40,610	-	——“——
17	พลังประชาชน	26,855	0.08	-	-	26,855	-	——“——
18	รักถิ่นไทย	26,585	0.08	2,942	0.00	29,527	-	——“——
19	กสิกรไทย	24,232	0.07	6,703	0.02	30,935	-	——“——
20	ทางเลือกที่สาม	13,237	0.04	900	0.00	14,137	-	——“——
รวม		31,048,223.9	100.00	29,657,716	100.00	60,705,939		

หมายเหตุ

1. คะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อ ผ่านเกณฑ์ 0.5% จำนวน 7 พรรค
คะแนนรวม 29,434,498 คะแนน
 2. คะแนนเสียงแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง ผ่านเกณฑ์ 0.5% จำนวน 5 พรรค
คะแนนรวม 29,434,498 คะแนน
- } 59,800,732 คะแนน
3. จำนวนคะแนนเสียง / บาท ตามข้อเสนอแนะ คือ 5 บาท/ 1 คะแนนเสียง หรือ 1 คะแนนเสียงจะมีค่าเท่ากับ 5 บาท
 4. พรรคที่ได้คะแนนไม่ผ่านเกณฑ์ 0.5% แต่ได้คะแนน 100,000 คะแนน ที่มีสิทธิได้รับเงินอุดหนุน จำนวน 2 พรรค คือ พรรคชาติประชาธิปไตย และ พรรคความหวังใหม่

3. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้พรรคการเมืองต้องหาเงินช่วยเหลือตัวเองด้วยและต้องขอความสนับสนุนจากประชาชน มีข้ออยู่ได้โดยอาศัยเงินจากรัฐเท่านั้น ผู้จัดทำวิทยานิพนธ์จึงเสนอให้มีการกำหนดวงเงินสูงสุดที่พรรคการเมืองจะได้รับในแต่ละปีโดยกำหนดให้พรรคการเมืองจะได้รับอุดหนุนจากรัฐ ไม่มากเกินไปกว่าจำนวนเงินที่พรรคการเมืองหามาได้ในแต่ละปี ซึ่งเรียกว่าเพดานชั้นสูงสัมพัทธ์²

4. การใช้จ่ายเงินที่พรรคได้รับเงินอุดหนุนให้เป็นเสรีภาพของพรรคการเมือง ในการใช้จ่ายเงินอุดหนุนที่พรรคการเมืองได้รับอุดหนุนจากรัฐนั้น ให้เป็นเสรีภาพของพรรคการเมือง โดยพรรคการเมืองสามารถใช้จ่ายเงินได้โดยเพียงแค่แสดงใบเสร็จรับเงินในการใช้จ่ายเงินและในการใช้จ่ายเงินนั้นให้ถือว่าเป็นดุลพินิจของพรรคการเมืองแต่ละพรรคการเมืองเท่านั้นก็เพียงพอ คงไม่จำเป็นต้องให้พรรคการเมืองจัดทำโครงการและแผนงานประจำปีเพื่อขอรับการอุดหนุนเงินจากรัฐอีกต่อไป ซึ่งตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวกฎหมายพรรคการเมืองไทยได้กำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาอนุมัติ ซึ่งอาจเกิดผลกระทบต่อเสรีภาพในการดำเนินกิจการทางการเมืองของพรรคการเมือง เพราะคณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกระบวนการในการสร้างความคิดเห็นและเจตนารมณ์ทางการเมืองของประชาชน ซึ่งองค์กรของรัฐมีอาจที่จะกระทำได้ ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญจะมีได้รับรองเสรีภาพในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองไว้โดยแจ้งชัด แต่ในทางวิชาการแล้วถือว่า เมื่อรัฐธรรมนูญประกันเสรีภาพในการตั้งพรรคการเมืองแล้ว เสรีภาพในการตั้งพรรคการเมืองย่อมขยายมาถึงเสรีภาพในการดำเนินกิจการของพรรคการเมืองด้วย เพราะเสรีภาพในการตั้งพรรคการเมืองจะมีประโยชน์อันใด หากพรรคการเมืองที่ตั้งขึ้นมาแล้ว มีอาจที่จะดำเนินกิจการโดยมีเสรีภาพที่ปราศจากการแทรกแซงจากองค์กรของรัฐ พรรคการเมืองนั้นมีบทบาทในการสร้างเจตนารมณ์ทางการเมือง หากพรรคการเมืองมิได้มีการดำเนินกิจการใดที่เป็นปฏิปักษ์กับระบอบการปกครองก็มีอาจให้องค์กรรัฐองค์กรใดมาแทรกแซงการดำเนินกิจการได้ ดังนั้น การกำหนดให้พรรคการเมืองต้องเสนอแผนงานและโครงการประจำปีให้คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาจึงไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ³

²เพดานชั้นสูงสัมพัทธ์ ภาษาเยอรมันเรียกว่า relative Obergrenze

³ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, “การอุดหนุนเงินให้พรรคการเมืองโดยรัฐและการควบคุมเงินบริจาค : ศึกษากรณีการปรับปรุงระบบของประเทศไทย โดยศึกษาเปรียบเทียบ

5. การให้เงินอุดหนุนต้องเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยภายในพรรคการเมือง ดังนั้นจึงต้องมีเงื่อนไขภายในพรรค ซึ่งต้องปฏิบัติโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องให้สมาชิกในเขตเลือกตั้งมีส่วนร่วม โดยพรรคการเมืองควรจะกำหนดให้มีในข้อบังคับพรรคหรือมีเงื่อนไขที่จะต้องปฏิบัติร่วมกัน ในเรื่องที่มีความสำคัญ หากจะดำเนินการเรื่องใดพรรคจะต้องมีการเรียกประชุมสมาชิกพรรคเพื่อขอความเห็นชอบจากสมาชิกพรรคว่าสมควรที่พรรคจะดำเนินการหรือไม่อย่างไร เมื่อสมาชิกทุกคนได้พิจารณาร่วมกันแล้วและลงมติดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า พรรคได้ให้ความสำคัญแก่สมาชิกทุกคนให้มีส่วนร่วมรับรู้หรือเห็นชอบในการดำเนินกิจการต่าง ๆ ของพรรคไม่ว่าจะเป็นกรณีที่พรรคจะเสนอบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งหรือในการส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งในแต่ละครั้ง การส่งผู้สมัครเข้าแข่งขันในการเลือกตั้งนั้น พรรคการเมืองต้องมีวิธีการสรรหาและคัดเลือกผู้สมัคร โดยมีการดำเนินการในการประชุมพรรคระดับชาติ (The National Convention) หรือการประชุมใหญ่ของพรรค ซึ่งจะมีการคัดเลือกผู้สมัครที่จะเป็นตัวแทนพรรคเข้ารับการเลือกตั้ง โดยในที่ประชุมจะพิจารณาว่าผู้ใดมีคะแนนเสียงมากที่สุดก็จะมอบหมายให้เป็นตัวแทนของพรรคลงสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น ๆ อันเป็นการแสดงให้เห็นว่า พรรคการเมืองนั้น ๆ มีความเป็นประชาธิปไตยภายในพรรคมากยิ่งขึ้น ทำให้พรรคสามารถพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นพรรคมวลชนได้และมีความเข้มแข็งมากขึ้น อันจะนำไปสู่การเป็นรัฐบาลที่ดี มีความเข้มแข็งและมีเสถียรภาพในการบริหารประเทศ หากสมาชิกได้รับเลือกตั้ง รวมทั้งอาจทำให้ประชาชนเกิดศรัทธาต่อพรรคการเมืองมากขึ้นและเห็นว่า พรรคการเมืองที่ตนสนับสนุนและรัฐให้เงินอุดหนุนนั้น เป็นพรรคการเมืองที่ได้ใช้จ่ายเงินดังกล่าวในการดำเนินกิจการของพรรคอย่างคุ้มค่าเหมาะสมกับ ความตั้งใจของรัฐที่ให้การสนับสนุน ไม่ใช่พรรคการเมืองได้ใช้จ่ายเงินอุดหนุนไปในทางที่มีขอบ โดยไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ของชาติและประชาชนเป็นที่ตั้ง เป็นต้น

นอกจากนี้แล้วน่าจะต้องมีการกำหนดนิยามของ “พรรคการเมือง” ไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองด้วย ตัวอย่างเช่น ประเทศเยอรมันนิยามพรรคการเมืองว่า⁴ 1) เป็นการรวมตัวกันของพลเมือง 2) ต้องสร้างเจตนารมณ์ทางการเมือง

กับระบบของประเทศเยอรมัน”, วารสารนิติศาสตร์, ปีที่ 34 ฉบับที่ 3, (กันยายน 2547), น. 15.

⁴ เพิ่งอ้าง, น. 418.

โดยส่งผู้สมัครลงรับเลือกตั้งในระดับสหพันธ์หรือในระดับมลรัฐ 3) ต้องมีความต่อเนื่องในการดำเนินการ และ 4) ต้องมีความจริงจังในการดำเนินการเพื่อบรรลุเจตนารมณ์ทางการเมืองของตน

สำหรับเรื่องการให้เงินอุดหนุนแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากการศึกษาพบว่า เยอรมัน อังกฤษ ญี่ปุ่นจะให้เงินอุดหนุนผ่านทางพรรคการเมืองเพราะเชื่อว่าการให้เงินอุดหนุนแก่ผู้สมัครโดยตรงจะทำให้บทบาทของพรรคการเมืองลดลงใน 4 ประเทศตัวอย่างที่ศึกษามีเพียงฝรั่งเศสประเทศเดียวที่ให้เงินสนับสนุนจำนวนหนึ่งแก่ผู้สมัครโดยตรง แต่ฝรั่งเศสก็มีการให้เงินอุดหนุนแก่พรรคการเมืองด้วยโดยจ่ายเงินสนับสนุนค่าใช้จ่ายประเภทเอกสารหาเสียงจำนวนหนึ่ง และค่าใช้จ่ายจริงในการเลือกตั้งตามที่ปรากฏในบัญชีรายการการใช้จ่ายที่เสนอและได้รับการรับรองแล้ว แต่จะจ่ายทั้งหมดไม่เกินร้อยละ 50 ของจำนวนค่าใช้จ่ายสูงสุดที่จะจ่ายได้ตามกฎหมาย แต่ผู้สมัครที่มีสิทธิได้รับเงินค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งจะต้องได้รับคะแนนเสียงในการเลือกตั้งรอบแรกไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ของคะแนนเสียงทั้งหมด

ผู้จัดทำวิทยานิพนธ์มีความเห็นว่า ตามกฎหมายของไทย การให้เงินช่วยเหลือค่าใช้จ่ายของผู้สมัครโดยตรงนั้นยังไม่มี แต่มีโดยการให้พรรคการเมืองไปจัดสรรต่อไป ซึ่งก็เป็นโอกาสให้ผู้สมัครได้รับเงินช่วยเหลือการเลือกตั้งด้วยจำนวนหนึ่ง และโดยที่การที่ให้เงินอุดหนุนโดยตรงแก่ผู้สมัครย่อมทำให้ฐานะของพรรคอ่อนแอลง ซึ่งมีใช้แนวทางที่ประสงค์และประเทศไทยยังต้องการระบบพรรคการเมืองที่เข้มแข็งประกอบกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 สนับสนุนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องสังกัดพรรคการเมือง จึงเห็นว่าระบบกฎหมายของไทยนั้น มีความเหมาะสมอยู่แล้ว ไม่ควรให้เงินสนับสนุนโดยตรงแก่ผู้สมัครโดยไม่ผ่านการจัดสรรของพรรคการเมือง

กล่าวโดยสรุป ถึงแม้ว่าจะไม่มีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 แล้วก็ตาม ผู้จัดทำวิทยานิพนธ์ขอเสนอแนะว่า การอุดหนุนเงินให้แก่พรรคการเมืองโดยรัฐควรจะมีต่อไป โดยมีการปรับปรุงหลักเกณฑ์ วิธีการในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองเสียใหม่ ดังนี้

1. พรรคการเมืองที่มีสิทธิจะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐควรจะต้องเป็นพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกพรรคลงสมัครรับเลือกตั้ง นอกจากพรรคการเมืองควรจะต้องส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งแล้วจึงจะมีสิทธิได้เงินอุดหนุน แล้วควรที่จะต้องมีเกณฑ์คะแนนเสียงขั้นต่ำ 0.5% ของคะแนนเสียงแบบบัญชีรายชื่อ (Party list) หรือหากไม่ส่งสมัครรับเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่ออาจจะเป็นเกณฑ์คะแนนเสียงขั้นต่ำ 0.5% ของคะแนนเสียงแบบแบ่งเขตเลือกตั้ง

สำหรับพรรคการเมืองที่ไม่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ 0.5% แต่ถ้าได้คะแนนเสียง 100,000 คะแนนขึ้นไป ผู้จัดทำวิทยานิพนธ์ขอเสนอว่าควรจะมีสิทธิได้รับเงินอุดหนุนได้เช่นกัน

2. ให้พรรคการเมืองที่ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำตามข้อ 1. แล้ว ได้เงินอุดหนุนตามจำนวนคะแนนเสียงที่ได้ โดยผู้จัดทำวิทยานิพนธ์เสนอให้คะแนนเสียงละ 5 บาทต่อปี

3. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้พรรคการเมืองต้องหาเงินช่วยเหลือตัวเองด้วยและต้องขอความสนับสนุนจากประชาชน มิใช่อยู่ได้โดยอาศัยเงินจากรัฐเท่านั้น ผู้จัดทำวิทยานิพนธ์จึงเสนอให้มีการกำหนดวงเงินสูงสุดที่พรรคการเมืองจะได้รับในแต่ละปีโดยกำหนดให้พรรคการเมืองจะได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ ไม่มากเกินไปกว่าจำนวนเงินที่พรรคการเมืองหาได้ในแต่ละปี ซึ่งเรียกว่าเพดานขั้นสูงสัมพัทธ์

4. การใช้จ่ายเงินที่พรรคได้รับอุดหนุนจากรัฐให้เป็นเสรีภาพของพรรคการเมือง โดยพรรคสามารถใช้จ่ายเงินได้เพียงแต่แสดงใบเสร็จรับเงินในการใช้จ่ายเงินและในการใช้จ่ายเงินนั้นให้ถือเป็นดุลยพินิจของพรรคการเมืองแต่ละพรรคการเมืองเท่านั้นก็เพียงพอ คงไม่จำเป็นต้องให้พรรคการเมืองจัดทำโครงการและแผนงานประจำปีเพื่อขอรับการอุดหนุนเงินจากรัฐอีกต่อไป

5. การให้เงินอุดหนุนต้องเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยภายในพรรค ดังนั้นจึงต้องมีเงื่อนไขภายในพรรคซึ่งต้องปฏิบัติโดยเฉพาะอย่างยิ่งในการส่งผู้สมัครรับเลือกตั้ง ต้องให้สมาชิกในเขตเลือกตั้งมีส่วนร่วม โดยในกรณีที่พรรคจะเสนอบุคคลเข้าสมัครรับเลือกตั้งหรือส่งสมาชิกลงสมัครรับเลือกตั้งในแต่ละครั้งจะต้องเป็นผู้ได้รับคัดเลือกจากสมาชิกพรรคให้ลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น

สำหรับเรื่องเกณฑ์คะแนนเสียงนั้น เนื่องจากระบบการเลือกตั้งของประเทศไทย แบ่งแยกการเลือกตั้งแบบบัญชีรายชื่อและการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตเลือกตั้งออกจากกันโดยเด็ดขาดไม่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเหมือนระบบของประเทศเยอรมันจึงควรที่จะต้องใช้คะแนนเสียงจากการเลือกตั้งทั้งสองแบบมาเป็นเกณฑ์ในการให้เงินอุดหนุน